

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

4-2024

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

B.Sh.Shermuhhammadov, B.Q.Qurbonova Bo'lajak pedagoglarni kompetensiyaviy yondashuv asosida pedagogik faoliyatga tayyorlash mexanizmini rivojlantirish.....	7
I.Tuychiyeva, Z.Axunova Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	10
D.R.Yuldasheva Bo'lajak vokal o'qituvchilari kasbiy faoliyati samaradorligini oshirishga qaratilgan omillar.....	14
A.R.Saydullayeva, B.Mahmudova Yuqori sinf o'quvchilarini ijtimoiy hayotga tayyorlashda gender yondashuvning ahamiyati	20
I.I.Soliyev Oliy ta'lim muassasalari boshqaruvida institutsional mustaqillikni shakllantirish bosqichlari	26
Sh.D.Xonbabayev Bo'lajak o'qituvchilarni o'quvchilarda milliy va umummadaniy kompetensiyalarni rivojlantirishga tayyorlashning pedagogik asoslari	31
M.S.Xoshimov Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik ahamiyati.....	36
L.Z.Xolmurodov Boshlang'ich sinf o'quvchilari koordinatsion qobiliyatlarini rivojlantirishning modulli texnologiyasi.....	41
A.Sh.Bazarbayeva Chet tillarini o'qitishda mashqlar tipologiyasi va tizimiga qo'yilayotgan zamonaviy talablar.....	45
N.Sh.Abdiyeva Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning rivojlangan xorijiy mamlakatlar tajribasi	54
F.A.Boltayeva Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kvest texnologiyasi orqali tadqiqiy bilish va reflektiv faoliyatni rivojlantirish imkoniyatlari.....	59
M.E.Mazyayeva Maktabgacha ta'limda neyropedagogika imkoniyatlaridan foydalanish	63
D.D.Boymirzayeva Oliy ta'lim muassasalarida tashkiliy va boshqaruv mexanizmlarining zamonaviy modellari	67
M.O.Ismailova Kitobxonlik madaniyati - inson umr yo'llarini yorituvchi so'nmas nur	71
G.O.Shaxbazova Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining sport estetikasiga doir bilimlarini rivojlantirishning jismoniy-tarbiyaviy mazmuni	75
M.F.Bekchonova Fanlararo hamkorlikda biologiya yo'nalishi talabalarining biologik xavfsizlikni ta'minlashga doir bilimlarini rivojlantirishning nazariy jihatlarini	79
X.A.Ibragimov Ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va sport tadbirlarining samarali shakllari	83
A.T.Nazarov Sport turizmi tavsifi va undan bo'lajak jismoniy tarbiya fani o'qituvchilarini tayyorlashda foydalanish	88
D.M.Xusanov O'quvchilarni harbiy ideal haqidagi bilimlarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish zaruriyati.....	92
Y.Y.Turakulov Ta'limda raqamli texnologiyalarning pedagogik faoliyatga ta'siri.....	96
Sh.G'.Xasanov Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda pedagogik hamkorlikni loyihalashtirishning nazariy jihatlarini.....	102

UO'K: 373.211.24

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA KVEST TEXNOLOGIYASI ORQALI
TADQIQIY BILISH VA REFLEKSIV FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI****ВОЗМОЖНОСТИ РАЗВИТИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ И
РЕФЛЕКСИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ С ПОМОЩЬЮ КВЕСТОВОЙ ТЕХНОЛОГИИ В
ДОШКОЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ****OPPORTUNITIES FOR RESEARCH KNOWLEDGE AND DEVELOPMENT OF
REFLEXIVE ACTIVITIES THROUGH QUEST TECHNOLOGY IN PRESCHOOL EDUCATIONAL
ORGANIZATIONS**

Boltayeva Feruza A'zam qizi
Farg'ona davlat universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya

Maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida asosiy hujjat hisoblangan "Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yilgan Davlat talablari" asosida ta'lim-tarbiyaviy faoliyatlarni tashkil etish va mazkur jarayonlarda bolalarning tadqiqiy bilish va refleksiv faoliyatini rivojlantirish zarurati, mazkur ko'nikmalarni shakllantirish kvest texnologiyasining dolzarb ahamiyati borasida so'z boradi. Maqolada kichik yoshdagi bolalarda tadqiqiy bilish va refleksiv faoliyatni shakllantirishda kvest texnologiyasi samarali metodika sifatida e'tirof etiladi. Bunda texnologiyaning kelib chiqish ta'rixi, pedagog-olimlar tomonidan keltirilgan nazariyalar va uning amaliyotda qo'llanilish doirasi bo'yicha ma'lumotlar keltirilgan. Shuningdek, texnologiyani maktabgacha yoshdagi bolalar faoliyatiga tadbiq etish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Kvest texnologiyasi mohiyatini aks etuvchi quyidagi o'yin usullari misol sifatida keltiriladi: "Labirint", "Belgilar orqali manzilga yet", "Sandiqchadagi sirni aniqla", "Butun shaklni top". Bu o'yinlar misol sifatida keltirilib maqola bilan tanishgan pedagoglar o'z faoliyatlarida ularga qo'shimchalar kiritish orqali boyitishlari mumkin. Shuningdek, maqolada refleksiv ta'lim-tarbiyani tashkil etishning asosiy tamoyillari keltirilgan bo'lib, ular tadqiqiy bilishga yo'naltirilganlik tamoyili, ekzistensiallik tamoyili, kreativlik tamoyili va dialogik tamoyillar hisoblanadi. Xulosa o'rnida bolalarda tadqiqiy bilish faoliyatini tashkil etish va har bir bolaning tadqiqiy faoliyatini qo'llab-quvvatlash ularni kelajakda har tomonlama yetuk shaxs sifatida voyaga yetishlarini ta'minlaydi.

Аннотация

В статье речь пойдет об организации учебно-воспитательной деятельности в дошкольных образовательных организациях на основе "государственных требований к развитию детей раннего и дошкольного возраста", являющихся основным документом, и о необходимости развития исследовательской познавательной и рефлексивной деятельности детей в данных процессах, о актуальности технологии квестов по формированию навыков. В статье квестовая технология признается эффективной методикой в формировании исследовательской познавательной и рефлексивной деятельности у детей раннего возраста. Он содержит информацию об истории происхождения технологии, теориях, представленных учеными-педагогами, и масштабах ее применения на практике. Также будут рассмотрены возможности внедрения технологии в деятельность дошкольников. В качестве примера приведены следующие игровые приемы, отражающие суть технологии квестов: "Лабиринт", "добраться до места назначения через персонажей", "разгадать тайну в сундуке", "найти целую фигуру". Эти игры приведены в качестве примера педагога, ознакомившиеся со статьей, могут обогатить ее в своей деятельности, добавив к ним дополнения. Также в статье представлены основные принципы организации рефлексивного обучения-воспитания, которые являются принципом ориентированности на исследовательское познание, принципом Экзистенциализма, принципом креативности и диалогическими принципами. Организация исследовательской познавательной деятельности у детей вместо умозаключений и поддержка исследовательской деятельности каждого ребенка обеспечат им в будущем взросление всесторонне зрелых личностей.

Abstract

The article will talk about the organization of educational activities on the basis of "state requirements for the development of children of Primary and preschool age", which is considered the main document in preschool educational organizations, and the need to develop research and reflexive activities of children in these processes, the formation of these skills, the urgent importance of Quest technology. The article recognizes quest technology as an effective methodology in the formation of research cognition and reflexive activity in young children. This includes information on the interpretation of the origin of technology, the theories presented by pedagogical scientists and the scope of its application in practice. The possibilities of introducing technology into the activities of preschool children are also

considered. The following game methods, reflecting the essence of Quest technology, are cited as examples: "Labyrinth", "meet the destination through the characters", "identify the mystery in the chest", "find the whole form". Educators who have been introduced to the article by citing these games as examples can enrich them by making additions to their activities. The article also presents the basic principles of the organization of reflexive education, which are the principle of orientation to research knowledge, the principle of existentialism, the principle of creativity and dialogical principles. In place of the conclusion, the organization of research cognitive activity in children and the support of the research activity of each child will ensure that they will grow up in adulthood in the future as a comprehensively mature person.

Kalit so'zlar: Ta'lim-tarbiyaviy faoliyat, kvest o'yinlari, labirint o'yini, birgalikdagi faoliyat, refleksiv faoliyat, tadqiqiy bilish, ekzistensiallik, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Ключевые слова: Учебно-воспитательная деятельность, квестовые игры, лабиринтная игра, совместная деятельность, рефлексивная деятельность, исследовательское познание, экзистенциальность, личностно-ориентированное обучение.

Key words: Educational activities, Quest games, maze game, joint activities, reflexive activities, research knowledge, existentialism, personality-oriented learning.

KIRISH

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun samarali ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etish ja'miyatimiz tomonidan talab qilinayotgan muhim masalalardan biri sanaladi. Erta yoshdagi ta'lim tarbiyaning ta'siri insonning butun hayoti davomida davom etishini hisobga oladigan bo'lsak, mazkur masalaning nechog'lik muhim ekanligini yanada chuqurroq anglash mumkin. Bu davrda miya maksimal tezlikda rivojlanadi. Yosh bola boshdan kechirayotgan sharoitlar uning uzoq muddatli kognitiv, ijtimoiy va hissiy rivojlanishiga ta'sir qiladi. Ta'limdagi tengsizliklar dastlabki yillarda boshlanadi va hayot davomida saqlanib qoladi. YUNESKO Bosh direktori Odri Azule ta'kidlaganidek: "Erta yoshdagi ta'limga sarmoya kiritish — barcha bolalarga hayotni adolatli boshlash va ta'limning mazkur boshqichida tengsizliklarga qarshi kurashish uchun mamlakat amalga oshira oladigan eng samarali investitsiyasidir". "Bolalarni boshlang'ich ta'limga tayyorlash, ularning hayot davomidagi ta'lim jarayonida ravnaq topishiga zamin yaratish juda muhim".[1]

Darhaqiqat, erta yoshdagi ta'lim va tarbiya bolaning butun umri davomida unga hamrohlik qiladi va kelajakda o'zlashtiriluvchi har bir axborotning yo'nalishini tanlashda tayanch bilimlar sifatida xizmat qiladi. Ma'lumki erta yosh bosqichidagi bolalar ta'limi va tarbiyasi bir qadar murakkab jarayon hisoblanadi. Kichik yoshdagi bolalarda tajribasizlik va intellektual imkoniyatlarning yetishmasligi tufayli ota-onalar va pedagoglar o'zaro muloqotda turli qiyichiliklarga duch keladilar. Mazkur tadqiqot ishida bolalar bilan samarali ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil qilish yuzasidan fikr, mulohaza va amaliy vazifalar tahlili amalga oshiriladi. Buning uchun ta'limda qo'llanilish doirasiga ko'ra samarali hisoblangan zamonaviy texnologiyalarni maktabgacha ta'limda tadbiq etilish imkoniyatlarini ko'rib chiqamiz.

Kvest texnologiyasi samarali ta'lim-tarbiyaviy faoliyatni tashkil qilish imkoniyatlarini o'zida mujassamlashtirgan ta'lim metodikalaridan biri hisoblanadi. Kvest o'yinlarining mazmuni jumboqlarni yechishga qaratilganligi bois bolalarda tadqiqiy bilish jarayonlarini rivojlantirishda samarali natijalarni bera olishi mumkin.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

"Kvest" va "Veb-kvest" texnologiyasining imkoniyatlari, ushbu texnologiyani ta'lim jarayonida qo'llash algoritmi, bosqichlari, usulariga oid tadqiqotchilar tomonidan ilmiy izlanishlar olib borgan hamda ular tomonidan turlicha ta'riflar keltirilgan, xususan E.F.Mostkovaning fikriga ko'ra, "Kvest" — bu inglizcha qidirish, jumboqli o'yin degan ma'noni anglatib, virtual yoki real maydonda joylashtirilgan har xil turdagi onlayn va offlayn o'yinlardir. Bu o'yinning o'ziga xos shakli ishtirokchilarga berilgan vazifalar yechimini topishni talab qiladigan intellektual faoliyatdir.[2]

XIX asrning 60-yillarida rus fiziologi I.M.Sechenov (1829-1905) inson psixikasining ontogenezi reflektor tabiati haqidagi ta'limotini yaratdi. U o'zining 1863-yili yozgan "Bosh miya reflekslari" nomli asarida odam psixik hayotiga, bolalar psixik hayotiga realistik nuqtai nazaridan yondoshishni asoslab berdi va psixik taraqqiyotining asosini reflekslar tashkil qiladi degan ta'limotni yaratish bilan fanga zid bo'lgan qarashlarga zarba berdi.[3]

Kvest texnologiyasining ta'lim jarayoniga kirib kelishi va samaralilik darajalari ko'rinib kelayotgan bo'lsada, ammo uning maktabgacha yoshdagi bolalar faoliyatiga tadbiq etilishi bilan aloqador tadqiqot ishlari yetarli darajada mavjud emas. Ammo amaliy kuzatuvlar shuni ko'rsatmoqdaki kichik yoshdagi bolalar bilan mazkur usuldagi faoliyatlarni tashkil qilish

imkoniyatlari mavjud va bunday faoliyatlarda ular qiziqish bilan ishtirok etadilar. Xususan, bolalar faoliyatining har bir turlarida o'yin elementlarini integratsiyalash mumkin. rivojlanish markazlarida yoki guruhiy faoliyatlar tarkibini jumboqli topshiriqlar asosidagi o'yin vositalari bilan boyitish mumkin. Turli krosvordlar, labirint, "aqli yo'lak", "belgilar ortiga yashiringan buyumni topish", "aralash jihozlar orasidan keraklisini aniqlash" mazmunidagi faoliyatlarni kvest tipiga kiritish mumkin. Bolalar faoliyatini kvest usulida loyihalashda bolalarning yosh xususiyatlari e'tiborga olinadi va topshiriqlar mazmunini yuqori yosh bosqichlarida asta-sekin murakkablashtiriladi.

NATIJA VA MUHOKAMALAR

Kichik yoshdagi bolalarda hayotiy bilim va tajribalarning yetishmasligi tufayli ular mazkur ko'nikmalarni egallashga doimiy harakat qiladilar. Ularning har bir xatti-harakatida qaysidir faoliyatni amalga oshirish maqsadi yotadi. Shuning uchun bolalar faoliyatini samarali tashkil qilish muhim mas'uliyatli vazifa sanaladi. Bolaning egallayotgan har qanday harakat va faoliyati unda refleksiv shakllanadi. Reflekslarning samaralilik xususiyati bola o'zlashtirayotgan axborotlar sifatiga bog'liq. Agarda tarbiyachi bolada ijobiy fazilatlarni va teran aqlni shakllantirishni o'z oldiga vazifa sifatida qo'ysa, avvalo, bolaning rivojlanishini refleksiv jarayon ekanligini anglashi va unda ijobiy reflekslarni shakllantirishga xizmat qilishi lozim.

Taklif qilinayotgan kvest texnologiyasining bola psixik rivojlanishiga ta'siri ko'rib chiqiladigan bo'lsa, jumboqli o'yinlar uning refleksiv faoliyatining samarali shakllanishiga xizmat qila oladi. Bolada rivojlantirilishi zarur bo'lgan har qaysi ijobiy xulq-atvor va bilishga nisbatan ishtiyonning tarkib topishida faoliyatning tutgan roli katta hisoblanadi. Shuning uchun doimiy ravishda bolalar faoliyati tahlil qilinishi va ularning bola tafakkuriga nisbatan ta'sirini to'g'ri baholash lozim. Bolalarda ijobiy xulq-atvor va keng tasavvurni shakllantirishda kattalarning ular bilan birgalikdagi faoliyati asosiy o'rinni egallaydi.

Birgalikdagi faoliyat – bu bolaning subyektiv pozitsiyasini egallash shartidir, jarayon davomida bolaning qiziqishlari, moyilligi, ehtiyojlari, istaklari qondiriladi, ijodiy salohiyati rivojlanadi, shaxsiy fazilatlari (faoliyati, tashabbusi, mustaqilligi, ijodkorlik) shakllanadi.[4] Kvest o'yinlarini loyihalashtirishda bolalar bilan birgalikdagi faoliyat unsuri ustun sanaladi. Tarbiyachi har bosqichdan o'tishda bolalarga yordam beradi va jarayon ketma-ketligini ta'minlab turadi. Kvest o'yinlarini tashkil qilishning quyidagi tavsiyaviy shakllarini ko'rib o'tamiz:

1. Labirint o'yini. Ushbu turdagi o'yinlarni 2 xil ko'rinishda tashkil qilish mumkin. Birinchisi – kartonlar yordamida labirint devorlarini hosil qilish va bolaga yo'lni aniqlash vazifasini berish. Bunda bolalar manzilga yetib borish uchun ochiq yo'lni topish uchun izlanadilar va o'z tasavvurlaridan amaliy jarayonda foydalanadilar. Ikkinchisi – bolalar ishtirokida hosil qilingan "jonli devorlar". Bunda labirint devorlarini bolalar bir-birlarini qo'llarini ushlagan holda hosil qiladilar va bir yoki ikki ishtirokchiga mazkur labirintdan chiqish topshirig'i beriladi. Ikkinchi usuldan asosan katta va tayyorlov guruhlaridagi bolalar bilan foydalanish maqsadga muvofiq bo'ladi. 5-7 yoshli bolalar bir muncha qoidalar asosida harakatlanish ko'nikmasiga ega bo'lganliklari bois o'yin syujetini "buzib" yubormaydilar.

2. "Belgilar orqali manzilga yet" – bu o'yinni tashkil qilish uchun guruhdagi turli buyumlar yoki o'yinchoqlarga maxsus belgilar qo'yib chiqiladi va bolalarga belgi qo'yilgan buyumlarni topish topshirig'i beriladi. O'yindan ko'zlangan maqsad bolada sinchkovlik bilan tadqiq qilish ko'nikmasini shakllantirish asosida unda sabr-toqatlilikni shakllantirish hisoblanadi. Qo'yilayotgan belgilar o'zaro bog'liq buyumlarga qo'yiladi va barcha predmetlar topilgach bolalar ularning o'zaro bog'liqligini tushuntirib berishlari lozim. Agar qiynalsalar tarbiyachi mazkur bilimlarni shakllanishiga ko'maklashishi zarur.

3. "Sandiqchalardagi sirni aniqla" o'yini – ushbu o'yinni tashkil qilish uchun bir nechta kichik qulfli sandiqchalar kerak bo'ladi. Sandiqlar xonaning turli qismlariga va ularning kalitlari ham turli joylarga yashirib qo'yiladi. Dastlab xonaga xatjild ichida maxsus xat va uning yonida kalit bilan qo'yiladi. Xatning mazmuni yashirilgan sandiqqa ishora berishi lozim. Misol uchun qandaydir qiziqarli savol yoki topishmoqni yozish mumkin. Topishmoqning javobi sandiq yashirilgan joy yoki predmet bo'lishi mumkin. o'yin xuddi shu tarzda davom ettiriladi va so'nggi sandiqchadan bolalar uchun yoqimli shirinlik yoki kichik sovg'alar bo'lishi mumkin.

4. "Butun shaklni top" – o'yin usuli kattaroq hajmdagi lego o'yinchoqlaridan foydalangan holda hosil qilinishi mumkin. buning uchun tarbiyachi kattaroq hajmda biron hayvon, qush, bolalar uchun qiziqarli qahramon kabi vositalardan birini tanlab olishi lozim. Shundan so'ng vositaning

rasmini yopishtirish mumkin bo'lgan qog'ozga chiqarib oladi va legolardan devor yasab rasmni ushbu devorga yopishtirib oladi. Keyingi qadam asta-sekinlik bilan lego chiziqlari bo'ylab rasmni qirqib olinadi. Legolar aralash holda bolalarga tarqatiladi. Bolalar lego o'yinchoqlari ichiga berkingan butun shaklni yig'ishlari kerak bo'ladi. O'yinning asosiy sharti butun rasmni bolalar mustaqil ravishda aniqlash hisoblanadi. Yakuniy vositani topish uchun bolalar tadqiqiy faoliyatni amalga oshiradilar va natijaga erishish uchun turli yo'llardan foydalanishga harakat qiladilar.

Ta'lim oluvchi o'zi uchun muhim bo'lgan bilimlarni o'zi mustaqil qidirib o'zlashtirsa, ta'limda muvaffaqiyatga erishadi. Bilimlarni izlash o'ziashtirish jarayoni chegaralanmagan uzluksiz jarayondir. Bu ayniqsa, hozir bilimlar tez-tez o'zgarib borayotgan davrda muhim ahamiyat kasb etadi.[5] Maktabgacha yosh davri bolalar rivojlanishi va shaxs sifatida shakllanishidagi eng muhim bosqich sifatida ularda axborotlarni saralash ko'nikmasini hosil qilish lozim. Pedagog va tarbiyalanuvchi o'rtasida refleksiv tip vujudga kelishida kvest texnologiyasining ahamiyati ana shunday baholanadi. Pedagog bolada o'z xatti-harakatlarini boshqarish ko'nikmasini shakllantirish maqsadiga erishsa, bola o'zining o'ynash ehtiyojini qondirish asosida maroqli vaqt o'tkazishi mumkin.

Bola shaxsida bilish faoliyatiga nisbatan ongli munosabatni qaror topishi ulardagi o'zini o'zi anglash tizimining xususiyati bilan uzviy bog'liq. Ayniqsa, refleksiv faoliyatni rivojlantiruvchi vosita sifatida kvest o'yinlari bola shaxsini o'z-o'zini tahlil qilish asosida xulosalar shakllanishiga xizmat qiladi. Shu bois maktabgacha yoshdagi bolalarga refleksiv ta'lim-tarbiyaning asosiy tamoyillarini quyidagicha ajratish mumkin:

➤ Tadqiqiy bilishga yo'naltirilganlik tamoyili – ta'lim-tarbiya jarayonida bolaning tabiiy muhitga qiziqishini o'stirishga xizmat qiluvchi usul va texnologiyalarni qo'llash;

➤ Ekzistensiallik tamoyili – ta'lim-tarbiyaviy faoliyatda ayrim yechimini talab etayotgan muammoli holatlarni belgilay olish ko'nikmasini shakllantirish;

➤ Kreativlik tamoyili – refleksiv faoliyatni rivojlanishida bolaning ijodiy tayyorgarligini bildiradi. Turli tadqiqotlarni o'tkazishni mustaqil holda tashkil etishga nisbatan qiziqishni rag'batlantirish;

➤ Dialogik tamoyili – o'z tushunchalari va fikrlarini tengdoshlari yoki pedagog bilan bo'lishish jarayonida xulosalar shakllanish jarayoni.

Refleksiv faoliyatni shakllantirishda bolalar bilan muloqot muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'limiy va tarbiyaviy faoliyatlar jarayonida ular bilan doimiy refleksiya daqiqalarini o'tkazish lozim. "Biz bugun nimalarni o'rgandik", "Qaysi faoliyatlar qiziqarli bo'ldi", "Ertaga nimalar haqida o'rganishni xohlaysiz", "Men aytgan ma'lumotlarni qaytara olasizmi?" kabi savollarning berilishi bolalarda refleksiyani vujudga keltiradi. "Ortga qaytish" ular o'zlashtirgan ma'lumotlarni eslab qolishni mustahkamlash bilan birga o'z-o'ziga baho berish va rivojlantirish qobiliyatini hosil qiladi.

XULOSA

Shunday qilib maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqiy bilish va samarali refleksiv faoliyatni shakllanishi muhim jarayon bo'lib, bugungi kunda dolzarb ahamiyat kasb etib borayotgan tabiiy muhit va ilm-fanga nisbatan ongli munosabatni shakllanishida poydevor sifatida xizmat qiladi. Bolalar ongida erta yosh davridan tarkib topgan dunyoqarash (atrof-muhitga munosabat, o'zining xatti-harakatlarining natijasini tushunish, o'z faoliyatini mustaqil ravishda belgilay olish kabi) refleksiv ravishda umr mobaynida saqlanadi va insoniyatning yashash tarzi bilan bog'liq global muammolarning rivojlanish yo'lini bir qadar kesish imkoniyatlariga ega bo'lish mumkin.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. <https://translate.google.com/translate?hl=ru&sl=uz&u=https://uzbekistan.un.org/uz/206419-yunesko-butunjahon-konferentsiyasi-erta-yoshdagi-bolalar-tarbiyasi-va-ta%25E2%2580%2599limga-sarmoyalarni&prev=search&pto=aue>

2. Игумнова Е.А., Радецкая И.В. (2016). Квест-технология в образовании. Учебное пособие для студентов высш. исред. учебных заведений. – Чита: Забайкал. гос. ун-т., С. 170-177

3. О.Е.Ҳайитов. З.П.Расулов., (2023). "Psixologiya ta'rixi" moduli bo'yicha o'quv-uslubiy majmua. Toshkent, 58

4. Shin A.B., Mirziyoyeva Sh.SH., Grosheva I.B., Mikailova U.T., Suleymanova Yu.T., Daukaeva A.G., Vlasova E.H., Galimova E.F. (2020). .Shaxsiga yo'naltirilgan yondashuv asosida ta'lim jarayonini rejalashtirish. Metodik qo'llanma. Toshkent, 17

5. Xalilova N.I. (2018). Refleksiv ta'lim metodlari orqali talabalar mustaqil o'quv faoliyatini tashkil etish metodikasi., Uslubiy qo'llanma., Toshkent, 13